

jouw

Koor
4 Mei-Projekt
zingt

Vrijheid

mijn

Vrijheid

Koor 4 Mei-Projekt zingt
Jeugdtheaterschool VRIJDAG speelt

jouw
Vrijheid
mijn
Vrijheid

2016

Inhoudsopgave

1. Concerten 2016	3
2. Programma	4
3. Jouw Vrijheid, mijn Vrijheid	5
4. Teksten & Toelichting	6
- Dona Nobis Pacem, Feike van Tuinen	6
- Lauluja Mereltä, Aulis Sallinen	10
- Ayiti, Sydney Guillaume	12
- Workin' for the dawn of peace	15
- Simple song of freedom, Bobby Darin	16
- Being peace, Russel Peterson	17
- Intermezzi door Jeugdtheaterschool VRIJDAG	9, 11, 15, 16
5. Uitvoerenden	19
6. Over componisten en dichters	22
7. Met dank aan	24
8. Bijlage 1: Teksten die ons inspireerden	25
9. Bijlage 2: Lezing / Optreden Haagse Hogeschool	28
10. Bijlage 3: Bijdrage Koor Eigenwijs Gouda	29

Concerten 2016

Leeuwarden	zaterdag 16 april	20.00 uur	Natuurmuseum Fryslân
Groningen	woensdag 4 mei	21.00 uur	Der Aa-kerk
Groningen	donderdag 5 mei	12.00 uur	Doopsgezinde Kerk
Den Haag	vrijdag 27 mei	12.00 uur	Haagse Hogeschool
Gouda	vrijdag 27 mei	20.00 uur	Cultuurhuis Garensinnerij

Programma

Dona nobis pacem

1. Dona nobis pacem
2. Alle Menschen werden Brüder
3. In terra pax

Gemengd koor, piano, saxofoon
Jeugdtheaterschool
Compositie: Feike van Tuinen

Intermezzo Jeugd Theater School

Laulula Mereltä, songs of the sea

1. Alä tuule tyttö tuuli
2. Sympaatti
3. En minä meryttä kiitä

Sopranen en Alten a capella
Compositie: Aulis Sallinen

Intermezzo Jeugdtheaterschool

4. Balladi

Ayiti

1. Lesklavaj
2. Delivrans
3. Pèseverans

Gemengd koor, solist, slagwerk
Compositie: Sydney Guillaume

Intermezzo Jeugd Theater School

Workin' for the dawn of peace

Tenoren en Bassen a capella
Amerikaanse Traditional

Simple song of freedom

Gemengd koor, slagwerk
Compositie: Bobby Darin,
arrangement: Willem de Lange

Being Peace

1. Being Peace
2. Kiss the Earth
3. Breathing, Dwelling

Gemengd koor, piano, saxofoon, fluit,
slagwerk
Compositie: Russel Peterson

‘jouw Vrijheid, mijn Vrijheid’

Met het programma ‘jouw Vrijheid, mijn Vrijheid’ wil het 4 Mei-Projekt vieren dat we al ruim 70 jaar met zo veel Europese landen in vrede en vrijheid leven, vrijheid van meningsuiting hebben, oppositie kunnen voeren en democratisch beslissingen kunnen nemen. Maar die vrijheid komt in Nederland net als in heel Europa steeds meer onder druk te staan. De vrijheid van meningsuiting is al een aantal keren belaagd door bloedige aanslagen en Europa stroomt vol met migranten op de vlucht voor een verschrikkelijke oorlog. Hoe open willen we onze vrede en vrijheid delen met anderen of worden we Fort Europa, dat angstvallig haar grenzen bewaakt met hoge hekken en een schrikbarende zee? Betekent jouw vrijheid dan ook mijn vrijheid of de mijne die van jou?

Wij allen willen de vrijheid om ons leven op eigen manier in te richten. Vrijheid is echter nooit iets vanzelfsprekends. Het gaat niet vanzelf, je moet er wat voor doen.

Leven in totale vrijheid is niet mogelijk, maar wie bepaalt mijn of jouw grenzen?

Vrijheid kan niet alleen maar bij wet geregeld worden? Moeten mensen het elkaar ook gunnen?

Deze vragen en dilemma’s hebben het koor van het 4 Mei-Projekt geïnspireerd tot het zingen van liederen en moderne composities over mensen die op allerlei verschillende manieren op zoek zijn naar vrede en vrijheid. In samenhang daarmee geven jonge acteurs van Jeugdtheaterschool VRIJDAG hun eigen interpretatie van vrijheid in een aantal theatrale intermezzo’s.

Wij lieten ons inspireren door het gedicht van Marion Bloem over dilemma’s rond vrijheid.

VRIJHEID

Als vrij zijn is: hou jij je mond
want ik heb iets te zeggen

Als vrij zijn is: jij achter tralies, want
dan hoeven wij niet bang te zijn
voor al jouw anders zijn en doen en anders
laten

Als vrij zijn is: de dag van morgen
strak bepalen door de dag vandaag
iets minder dag te laten zijn

Als vrij zijn is: de deuren sluiten
en op het beeldscherm vrij bekijken
wat veilig uit de buurt moet zijn

Als vrijheid is: steeds rustig slapen
omdat de anderen hun tong moedwillig
is ontnomen

Als vrij zijn is: eten wat en wanneer je wilt
maar de schillen laten vallen in de kranten
waar de honger wordt verzwegen

Als vrij zijn is: niet hoeven weten wat mij
heeft vrijgemaakt, mij vrij houdt, mij
in vrijheid elke dag gevangen neemt

Als vrijheid is: wachten tot de ander
mij bevrijdt van angsten waar ik
heilig op vertrouw

Als vrijheid mijn gedachten pleistert
Als vrijheid om mij heen overal rondom
en in mij waait,
maar voor jou niet is te vangen

Als vrijheid mij beschermt
tegen jouw ideeën die voor mij te
anders zijn

Als vrijheid voor mij vandaag zo
vanzelfsprekend lijkt, en jij niet
weet wat dat betekent

Dan is vrijheid munt voor mij
en kop eraf voor jou
Dan is vrijheid lucht en willekeurig

Maar staat het mij misschien wel vrij
om iets van mijn riante vrijheid - met
wederzijds goedvinden natuurlijk -
tijdelijk of voor langere duur
af te staan aan jou om mij
van mijn verstikkende vrijheid
te bevrijden

Teksten & Toelichting

Met de verschillende composities, liederen en theatrale intermezzo's belichten we vragen en dilemma's rond vrijheid vanuit verschillende perspectieven.

Dona nobis pacem

Feike van Tuinen, 2016, in opdracht van het 4 Mei-Projekt

Deze compositie - bestaande uit meerdere delen - zet je soms op het verkeerde been en roept een aantal belangrijke vragen op: Komt de vrede van boven? Zullen alle mensen broeders en zusters worden in een democratisch Europa, zoals het Europese volkslied belooft? Of blijven de oude vaak zeer nationalistische volksliederen op de achtergrond meespelen? Zeventig jaar vrede in Europa. Vluchten daarom honderdduizenden mensen vanuit oorlogsgebieden juist naar Europa? En ervaren steeds meer Europeanen dat als een bedreiging van onze welvaart, cultuur en andere vrijheden? Hoeveel broederschap is er van oudsher tussen de Europese lidstaten? Hoe verhouden onze angst en zorg voor zelfbehoud zich tot de wens van de vluchtelingen om in onze vrijheid te delen?

De Friese componist Feike van Tuinen heeft o.a. met het oog op 2018 Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa een eigenzinnige bewerking gemaakt van Europese Volksliederen.

Dona Nobis Pacem

Dona nobis pacem

Alle Menschen werden Brüder, Schwester

Geef ons vrede

Alle mensen worden broeders
en zusters

Muzikaal Intermezzo Volksliederen:fight the good fight.....

Frankrijk: Marseillaise

Refrein:

Aux armes, citoyens,
Formez vos bataillons.
Marchons! Marchons! (Refrein)
Qu'un sang impur
Abreuve nos sillons

Te wapen, burgers!
Vormt uw bataljonnen!
Laten we marcheren, marcheren,
Zodat het onreine bloed
onze voren doordrenkt

En eerste gedeelte tweede couplet:

Amour Sacré de la Patrie,
soutiens nos braves vengeurs.
Liberté, Liberté chérie,
Combats avec tes défenseurs!
Combats avec tes défenseurs!

De heiligeliefde voor het vaderland
Ondersteunt onze dappere wrekers.
Vrijheid, geliefde vrijheid,
Vecht met je beschermers!

Groot Britannie: God Save the Queen

Tweede Couplet:

O Lord, our God, arise,
Scatter her enemies,
And make them fall:
Confound their politics,
Frustrate their knavish tricks
On thee our hopes we fix:
God save us all.

O Heer, onze God, sta op,
Verstrooi haar vijanden,
En breng hen ten val:
Verwar hun politiek,
Frustreer hun schurkachtig streken,
Op U vestigen wij onze hoop:
God beware ons allen.

Duitsland: Einigkeit und Recht und Freiheit

Deutschland, Deutschland über alles
über alles in der Welt
wenn es stets zu Schutz und Trutze
brüderlich zusammenhält

Duitsland, Duitsland boven alles
boven alles in de wereld,
wanneer het steeds voor
bescherming en weerstand
broederlijk bijeen blijft

Einigkeit und Recht und Freiheit
für das deutsche Vaterland!
Danach lasst uns alle streben
brüderlich mit Herz und Hand!
Einigkeit und Recht und Freiheit

Eendracht en recht en vrijheid
voor het Duitse vaderland!
Laat ons allen daarnaar streven
broederlijk met hand en hart!
Eenheid en recht en vrijheid

sind des Glückes Unterpfand;
blüh' im Glanze dieses Glückes,
blühe, deutsches Vaterland.

zijn het onderpand van geluk;
bloei in de glans van dit geluk,
bloei, Duits vaderland

Sloveens Volkslied

Gods zegen over alle naties,
die verlangen naar en werken voor die mooie dag
Waarop voor de bewoners van de aarde
oorlog en strijd niet langer rondwaren.
Die van harte wensen
dat alle mensen vrij zijn;
niet langer vijanden, maar burens.

Eindelijk het saamenzijn.
Voor ons de heildronk. Laat die weerklinken
want in deze blijegemeenschap
zijn we verbonden door gedachten van broederschap.
Moge de vreugdevolle stemming
Nooit verdwijnen
uit alle goede zielen die hier bijeen zijn.

Alle Menschen werden Brüder

Alle mensen worden broeders

In Terra Pax

Alle Menschen werden Brüder
In terra pax
Peace on earth

Vrede op aarde

Jeugdtheaterschool: Intermezzo 1

De jonge acteurs van de Jeugdtheaterschool hebben een indringende bewerking gemaakt van de gedichten 'Mensen met koffers' van Sjoerd Kuyper en strofen uit "Gelukzoekers" van Ilja Pfeijffer.
Wat betekent het als je thuis niet langer vrij bent? Je thuis in een koffer zit? En als de zee je niet het beloofde land maar de dood brengt?

Lauluja mereltä: liederen van de zee

Componist: Aulis Sallinen, 1935, Finland

*Mensen gingen en gaan over zee op weg, naar vrijheid of een beter bestaan.
De zee brengt vrijheid maar ook gevaar en de dood.*

Alä tuule tyttö tuuli: Sea prayer

Hear me wind, and cease your sighing
Hear me rain and banish your weeping
Ocean and sky, be silent now
Bring my brother safely home again
Out of the night that envelops him
Out of the danger surrounding him
May he swiftly be delivered

If the wind returns to answer
If the rain refuses to hear me
Ocean and sky deny my prayer
Who will bring my brother back to me?
Black is the night that surrounds him
Dread are the dangers about him
Deep the ocean that enfolds him.

Hear me wind and cease your sighing
Hear me rain and banish your weeping
Ocean and sky, be silent now
Bring my brother safely home to me

Sympaatti

Wij hadden een sympathieke boot
wij noemden hem Sympaatti
Als de zeilen omhoog gingen
Waren alle zorgen meteen weg

We dachten alleen aan het kompas en het want
Aan het stag en de sextant
Er was alleen de zee en de horizon
En tegen de horizon leek mijn leven gelukkig

En minä meryttä kiitä: Sea danger

Deep in the ocean unfathomable danger is waiting you
Death is waiting for you
Softly the waves enfolding you
Softly the seaweeds binding you
Loud the seamews sadly crying
Plaintive echoes, dying, dying
Black is the night above you
Deep is the ocean below you
Nothing there to guard or guide you
Deep in the ocean unfathomable danger is waiting you
Deep in the ocean death is waiting for you.

Jeugdtheaterschool: Intermezzo 2

Het moest. We konden niet anders. We moesten vluchten;
vluchten voor het geweld, voor de mannen met geweren
Het was donker, alles was nog zwart toen vader ons die
ochtend wakker maakte
Hij fluisterde zachtjes: "Wakker worden en trek iets wams
aan"

Balladi: *Ballad*

Oh fare thee well my darling.
Fare thee well I must leave you
Far away I am going
Far away from my homeland
I sail away and do not know not when I shall see thee more

Across the ocean,
Away from all my friends, I go
And know not whether I shall return

Oh fare thee well, my dearest
Oh fare thee well, my own
If I should die, my dearest darling,
do not mourn for me
Oh do not weep my dear one
Away from all my friends I go
And know not whether I shall return again.

Oh fare thee well, my dearest
Oh fare thee well, my own
If I should die, a little flower plant in memory
Oh tend it well, my darling
And when it blooms in summer think of me
And cast a blossom up on the sea

Ayiti:

Componist: Sydney Guillaume, 2011, USA

Voor miljoenen mensen uit Afrika was de zee geen symbool van vrijheid maar de weg naar de onvrijheid, naar slavernij. De geschiedenis van Haïti illustreert zowel het verlangen naar als de strijd om vrijheid. In het begin van de 19de eeuw kreeg het verzet tegen de blanke Franse koloniale bovenlaag zo'n kracht dat Haïti het eerste land werd waar de slavernij werd afgeschaft en dat onafhankelijkheid verwierf. Tegelijkertijd laat de geschiedenis van de 20ste eeuw zien dat grote sociale ongelijkheid maakt dat vrijheid van de rijke bovenlaag een andere is dan die van de arme onderklasse. Wil deze geschiedenis ons leren dat de vrijheid van de een ook ligt in de zelfbeperking van de vrijheid van de ander? In ieder geval dat vrijheid niet vanzelfsprekend is en dat je je er steeds voor moeten beijveren.

Sydney Guillaume schetst in zijn verrassende en ritmische drieluik Lesklavaj (slavernij), Delivrans (vrijheid) en Pèseverans (volharding) al deze aspecten. De tekst in het Kreolis van de hand van Gabriel Guillaume, zijn vader. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is dit de eerste keer dat deze compositie in Nederland wordt opgevoerd. Kees Boomsma vertolkt de stem van de verteller.

Lesklavaj: Slavery

I come from Africa, the land of my father.
From the French, Hispanic and English ships,
I landed in the Americas, the unfamiliar land.
This is Haiti, this is my story.

We come from Africa with our strong religion,
With bamboos, with drums, with all our souls.
Right when we debarked, the villains muted us.
They swore a thousand times they would convert me.

They did all they could to make us lose our mind,
To forget our ancestors in Africa.
And impede our words of Liberty,
Words of Equality, words of Dignity.

We spent three hundred years under the chains of slavery;
Night and day we struggled with work,
Carrying loads on our heads, loads on our shoulders,
For others to rejoice in the metropolitan lands.
Slavery is revulsion!

Delivrans: Liberty

Thus from the first day, we have been fighting,
To free ourselves from all dreadful chaos.
We fought, we struggled like raging dogs,
We were victorious one fine January day.
Liberty is freedom!

The villains were stunned by this phenomenon;

Slavery was vanquished in the country of Haiti.
Because we are all citizens of this blessed earth,
We must not tolerate suffering unto others.

Liberty is freedom!

The Almighty created all men equal;
Deep in my heart, in the depths of my soul, I read these words.
If a villain thinks he can take away our dignity,
We will always engage another "eighteen-o-four" (1804).

There is no need for the strong to abuse the weak,
"Do unto others as you would have them do unto you".
If we want peace, we must live like brothers.
"With many hands, the load is light", that is Haiti's slogan.

Liberty is freedom!

Pèseverans: *Perseverance*

"We ran to get out of the rain, and fell in the river".
We fought hard, Alas! "Washing our hands and wiping them dry
in the dirt".

The enemies made plans with some of our own children,
So they could shove away our dignity.

Two hundred years have gone by since our Freedom.
The villains declared that it is all nonsense.
We've turned in circle worse than an old spin top.
Where we are going is farther than where we come from.

Children are dying, adults are crying;
Everything is upside down, we are at a lost of words.
We are yelling "Help!" we are screaming "Save us!"
Our country has collapsed! Haiti is getting battered!

Days come and go, my friend; we will always hold tight.
Slavery came first, our Freedom came second.
Today we keep going with Perseverance,
And put up with pride the flag of our Freedom.
Today we Persevere!

Jeugdtheaterschool: Intermezzo 3

Een brief voor mama. Wat het kan betekenen om vluchteling te zijn. De JTS verwoordt mogelijke impressies, indrukken en gevoelens van een jonge vluchteling in een brief.

Workin' for the dawn of peace

Amerikaanse traditional

Twee broers vechten voor hun vrijheid, maar komen tegenover elkaar te staan. In dit lied herdenken de Amerikanen de Burgeroorlog van 1860-1864, waarin 600.000 jonge mannen stierven en broers tegenover elkaar streden. Ze hadden allemaal het geloof dat ze streden voor een betere wereld. Deze oorlog leidde tot een wet voor opheffing van de slavernij 'verenigde' de Noordelijke en Zuidelijke staten. Het was de laatste oorlog die op het Amerikaanse vasteland werd uitgevochten en markeert een tijdperk van voorspoed, vrede en vrijheid.

Two Bothers on their way, one wore blue and one wore gray
One wore blue and one wore gray as they marched along their way,
The fife and drum began to play, all on a beautiful mornin'.

One was gentle, one was kind, all on a beautiful mornin'.
One came home, one stayed behind, all on a beautiful mornin'.

One wore blue and one wore gray as they marched along their way,
The fife and drum began to play, all on a beautiful mornin'.

Many are the hearts that are weary tonight, waitin' for the war to
cease
Many are the hopes, the hopes once high and bright, that sleep with
those at peace
Waitin' tonight, workin tonight, workin' that the war might cease
O many are the hearts that are workin' for the right,
Waitin' for the dawn of peace

Jeugdtheaterschool: Intermezzo 4

Vrijheid is voor mij.....

Simple Song of Freedom

Componist: Bobby Darin, Arrangeur: Willem de Lange

Het volgende lied is een aanklacht tegen hooggeplaatsten, die met hun oorlogen de vrijheid van anderen belemmeren. Bobby Darin schreef dit in 1969 als een 'eenvoudig' lied over vrijheid. De song werd bekend als anti-war-song en veel gebruikt in de protestbeweging tegen de oorlog in Vietnam.

Come and sing a simple song of freedom
Sing it like you've never sung before
Let it fill the air,
Tell the people everywhere
We, the people here don't want a war

Hey there, Mister Black, Man can you hear me?
I don't want your diamonds or your game
I just want to be someone known to you as me
And I will bet my life you want the same

Sevenhundred million are you list'-nin?
Most of what you read is made of lies
Speaking one to one, ain't it ev'rybody's sun
To wake to in the morning when we rise?

Come and sing a simple song of freedom
Sing it like you've never sung before
Let it fill the air,
Tell the people everywhere
We, the people here, don't want a war

No doubt some folks enjoy doin' battle
Like presidents, prime ministers and kings
So let's all build them shelves where they can fight among them
selves
And leave us be those who want to sing.

Simple song of freedom,
Never sung before
Fill the air, everywhere
We don't want a war

Being Peace

Componist: Russel Peterson, 2013, USA

Een boeiende compositie van Russel Peterson met indrukwekkende begeleiding van piano, saxofoon en fluit. De teksten van Thich Nath Hanh, boeddhistische monnik, vredesactivist en dichter gaan over innerlijke vrijheid, vrede en kalmte die je kan overbrengen op je omgeving. Wij mensen gaan bewust om met onze innerlijke vrede door bewust om te gaan met onze verantwoordelijkheid voor onszelf en de aarde.

Being Peace

If we are peaceful
If we are happy
We can smile and blossom
Like a flower

Every one in our family
Our entire Society
Will benefit
From our peace

Kiss the Earth

Walk and touch peace
Walk and touch happiness

Kiss the Earth with your feet
Bring the Earth your love
and happiness
The Earth will be safe
When we feel safe in
ourselves

Walk and touch peace
ev'ry moment
Walk and touch happiness
ev'ry moment
Each step brings a fresh
breeze
Each step makes a flower
bloom

Breathing, Dwelling

Breathing in I calm my body
Breathing out I smile
Breathing, breathing, -----
Dwelling in the present
moment
I know this is a wonderful
moment
Breathing, dwelling, -----
Breathing in I calm my body
Breathing out
I Smile

Uitvoerenden

Koor 4 Mei-Projekt Groningen

Het 4 Mei-Projekt is in 1979 opgericht, geïnspireerd door het antifascistisch verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog. De vereniging organiseert jaarlijks een concertreeks, waarbij in ieder geval één concert aansluit op de dodenherdenking op 4 mei in Groningen.

Jaarlijks kiest het koor een nieuw thema dat betrokkenheid uitdrukt met vrede en sociale rechtvaardigheid en de herdenking van het verleden verbindt met actuele situaties.

Daarbij zoeken we naar een uitdagende muzikale vorm, waarbij regelmatig compositieopdrachten worden gegeven aan hedendaagse Nederlandse componisten.

Voor het programma 2016 werken we samen met leden van het projectkoor Camminghaburen uit Leeuwarden, koor Eigenwijs uit Gouda en jongeren van de Jeugdtheaterschool van VRIJDAG.

Sopranen:

Anne van Lissa
Bea Koerts
Hinke de Boer
Jolanda Hutte
Josien de Looze
Josta de Jong
Marijke Baljon
Monique Wientjes
Petra Koopman
Rita Willink
Winy Verdegaal

Alten:

Alian Bergsma
Emmy Bremer
Ria Havinga
Else Janssen
Hermien Bazuin
Margien Bouma
Elly Landman
Els Otten
Ellie Rohde
Liesbeth Volbeda

Tenoren:

Harry Berghuis
Albert Gelderman
Rob Hennekens
Fred Kamminga
Wil Mulder
Cock Voorn
Jaap Zijp

Bassen:

Wim Berg
Simon Gjaltema
Willem de Lange
Kees Schäuiques
Eric Sander
Jan Timmer

Pieter Kole, dirigent

Pieter Kole is sinds 1997 de vaste dirigent en artistiek leider van het 4 Mei-Projekt.

Hij studeerde in Leeuwarden en Groningen orgel en koordirectie. Daarna volgden diverse cursussen in koor- en orkestdirectie en een Docentenopleiding Koorscholing. Hij treedt zelf op als organist en bariton in het koor Schola Liturgica en heeft tijdens en na zijn opleiding een groot aantal koren en ensembles gedirigeerd, waaronder het Leeuwarder projectkoor Camminghaburen.

Olga Karelova, piano

Olga Karelova studeerde piano en koordirectie aan het Oeral Conservatorium (Jekaterineburg, Rusland). Ze werkte als assistent-dirigent en pianobegeleider aan het Oeral Staats Conservatorium. In 2000 begon zij haar studie aan het huidige Prins Claus Conservatorium, waar ze in 2004 met solowerken en werken voor twee piano's afstudeerde met een 9,5. In 2006 werd zij 'Master of Music' aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Olga werkt regelmatig mee als pianiste, assistent-dirigent en consultant bij diverse projecten en verenigingen. Zij is dirigent van twee koren. Sinds 2005 begeleidt zij het koor van het 4 Mei-Projekt.

Tsjisse de Jong, slagwerk

Tsjisse de Jong studeerde Klassiek en Jazz Drums aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Hij speelde mee in muziekprojecten van orkesten (NNO, NSO), ensembles (Prime Orkestra, Icebreaker) en koren (Femmes Majeures, Capella Frisiae en - sinds 1996 - 4 Mei-Projekt). Hij drumt vooral in latin- en jazzbands en in combo's van vocal groups.

Marlon Valk, saxofoon

Marlon Valk begon al op 10-jarige leeftijd met saxofoon spelen. Op dit moment studeert zij Klassiek Saxofoon aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen bij Femke Ijlstra en Peter Stam. Daarnaast verzorgt Marlon saxofoonlessen bij muziekvereniging de Bazuin te Winsum en geeft ze privélessen aan jongen oud. Tevens speelt ze nog steeds vol enthousiasme bij de Harmonie Wierden.

Fiona van der Marel, dwarsfluit

Fiona van der Marel begon op 10-jarige leeftijd met dwarsfluitles bij Gerdien Wichers in het Centrum voor de Kunsten Parnas te Leeuwarden. In 2013 startte ze haar opleiding tot professioneel musicus met de vooropleiding van het Prins Claus Conservatorium. Ze studeert hier tot op heden bij Egbert Jan Louwerse. Fiona volgde masterclasses van o.a. Emily Beynon, Shanna Gutierrez en Vincent Cortvrint. Naast het spelen bij verscheidene symfonie- en harmonieorkesten (o.a. het Noord Nederlands Harmonie Orkest) nam zij ook deel aan de Metropool Academie (2015). In september 2015 nam zij deel aan het project 'Muziek in het Odensehuis' onder leiding van Anthony Heidweiler.

Kees Boomsma, bariton

De bariton Kees Boomsma begon 15 jaar geleden met zingen bij het operakoor Amadeus. Zijn grote liefde geldt ook de opera. Hij was onderdeel van Opera Ensemble Cantare en later van Opera Ensemble Frizzare uit Franeker.

Momenteel zingt hij nog steeds bij Amadeus en kamerkoor Cantoor, beide onder leiding van Tjalling Wijnstra. In 2015 was hij deelnemer aan de uitvoering van het Armeens Oratorium in Groningen. Dit was tevens zijn eerste kennismaking met het koor van het 4 Mei-Projekt.

Hannah de Vries, regie

Hannah de Vries studeerde in 2008 af aan de Docent Drama opleiding in Leeuwarden. In de laatste twee jaar van haar studie heeft ze zich met name gericht op theater maken. Ze maakte verschillende producties voor theaters en festivals (voor o.a. Noorderzon en Winterwelvaart in Groningen).

Sinds 2009 werkt Hannah als docent binnen de Theaterschool Groningen (Bij Vrijdag). Daar geeft zij cursussen aan kinderen, jongeren en volwassenen.

De theatervoorstellingen die Hannah maakt worden veelal op basis van improvisatie tot stand gebracht. Een nauwe samenwerking met de spelers stelt ze hierbij voorop. Op die manier wil ze haar spelers persoonlijk verbinden met het product dat ze maken.

Jeugdtheaterschool VRIJDAG o.l.v. Hannah de Vries

Zeven jonge acteurs van de Jeugdtheaterschool VRIJDAG spelen hun interpretaties van vrijheid in verschillende intermezzo's tussen de liederen en composities. Zij maken deel uit van de ca. 350 kinderen en jongeren, die momenteel les volgen op de Jeugdtheaterschool. Sommigen omdat ze spelen leuk en interessant vinden, anderen omdat ze hun beroep willen maken van dit bijzondere vak.

In dit programma worden de scenes gespeeld door:

Daphne de Vos, Vera Gräper, Esmee Dalenoort, Sophie Tjissen, Merijn Kortman, Isabelle Ottes, Miriam Ravensbergen en Annelie Noordhuis.

De theatrale bijdrage van de Jeugdtheaterschool wordt geregisseerd door Hannah de Vries.

Componisten en dichters

Feike van Tuinen

Feike van Tuinen studeerde hoorn, directie en volgde compositielessen aan Conservatoria in Leeuwarden en Amsterdam. Naast het componeren en arrangeren voor harmonie, fanfare en brassbands schrijft hij ook koormuziek. Hij dirigeert diverse koren.

Zijn motto als componist "Durf te spelen met noten".

Daarnaast is hij kunstschilder onder het motto "Durf te spelen met verf"

http://www.feikevantuinen.nl/componist_schilder_tuinen-schilder.php

Aulis Sallinen

De Finse componist Sallinen (1935) behoort in het buitenland tot de bekendste hedendaagse Finse componisten. Sinds 1979 is hij lid van de Koninklijke Zweedse Muziekacademie. In 1981 werd hij door de Finse overheid uitgeroepen tot professor in de kunsten voor het leven en dat maakte het hem vooral financieel mogelijk zich uitsluitend bezig te houden met het componeren.

In zijn oeuvre bevinden zich onder andere acht symfonieën, zes opera's, werken voor orkest, harmonie-orkest, kamermuziek en soloconcerten.

Sydney Guillaume

Sydney Guillaume (1982), geboren in Port au Prince, de hoofdstad van Haïti is tegenwoordig woonachtig in Los Angeles.

Zijn composities promoten menselijke waarde, passie en compassie. In de meeste van zijn koorwerken, vaak met teksten van zijn vader Gabriel T. Guillaume, weerklinkt het bewustzijn voor de mooie Haïtiaanse cultuur.

Sinds 2013 is hij ook dirigent van het Imbroglia Sextet, aan groep musici afkomstig uit Haïti, Spanje, Bolivia en de VS. <http://sydneyguillaumemusic.com/>

Bobby Darin

Bobby Darin, echte naam *Walden Robert Cassotto* (1935-1973) was een Amerikaanse zanger en songwriter. Hij was met name populair in de jaren vijftig. Hij was thuis in een grote verscheidenheid aan muziekgenres, waaronder jazz, pop en folk.

Russell Peterson

Russel Peterson (1969) studeerde klassieke en jazz sax en fagot. Hij treedt wereldwijd op als solist bij ensembles als Collegium Musicum (Basel), Western New York Chamber Orchestra (USA), en St. Petersburg Philharmonisch Orkest, (Rusland). Sinds 2000 componeert hij. In zijn composities is een bijzondere rol weggelegd voor de sax. Zo ook in Being Peace (2012). <http://faculty.cord.edu/rpeters/arrange.html>

Sjoerd Kuiper

Sjoerd Kuiper (Amsterdam, 6 maart 1952) schreef al op jonge leeftijd. Zijn eerste publicatie was een gedicht in een tien voor de tieners. Hij was toen zestien. In 1974 brak Kuiper zijn studie filosofie af om beroepsschrijver te worden. Er verschenen bundels met verhalen en gedichten voor volwassenen, maar bekendheid verwierf hij vooral met zijn werk voor kinderen.

Ilja Pfeijffer

Ilja Leonard Pfeijffer (Rijswijk (ZH), 17 januari 1968) is dichter, classicus en schrijver. Pfeijffer was tot 2004 werkzaam als classicus aan de Universiteit Leiden. In 1998 won hij de C. Buddingh'-prijs voor zijn dichtbundel "Van de vierkante man." Voor de Boekenweek 2000 stelde hij de bundel "De Antieken: Een korte literatuurgeschiedenis" samen. In 2014 kreeg hij de Libris Literatuurprijs voor zijn roman "La Superba" (2013), terwijl zijn poëziebundel "Idyllen" in 2015 werd onderscheiden met de Jan Campert-prijs en de Awater poëzieprijs. De indringende bundel "Idyllen" verscheen in 2015

Marion Bloem

Geboren 24 augustus 1952 te Arnhem. Kind van Indische ouders die in december 1950 naar Nederland zijn gekomen. Afgestudeerd als klinisch psychologe in 1978 te Utrecht. Ze debuteerde als literair schrijfster in 1976 met "De overgang." Bij het grote publiek brak ze in 1983 door met haar literaire debuut "Geen gewoon Indisch meisje." Daarna volgden vele romans, die vaak met de Nederlands Indische geschiedenis te maken hebben of met het migrantenbestaan in Nederland. Marion Bloem schreef het gedicht 'Vrijheid' in 1999 op verzoek van Het Nationaal Comité 4 en 5 mei.

Met dank aan :

Dirigent: Pieter Kole

Regie: Hannah de Vries

Licht & Geluid: Louwrens Ellens

Programmagroep 2016

Emmy Bremer
Jolanda Hutte
Josta de Jong
Fred Kamminga
Elly Landman

PR-commissie 2016

Harry Berghuis
Simon Gjaltema
Jaap Koerts (& fotografie)
Rita Willink

Floormanagement

Lian Rombouts / Cock Voorn

Musici:

Olga Karelova / *piano*
Marlon Valk / *saxofoon*
Fiona van der Marel / *fluit*
Tsjisse de Jong / *slagwerk*
Kees Boomsma / *bariton*

Acteurs Jeugdtheaterschool VRIJDAG

Samenwerkende Koren

Koor Eigenwijs, Gouda
Leden Projectkoor Camminghaburen

Vormgeving Drukwerk

Flip Drukker

Eindredactie Programmaboekje

Rob Hennekens / Elly Landman

Lunch 5 mei

De Soepwinkel / Corry Diertens

Onze dank gaat uit naar de fondsen die dit project mogelijk hebben gemaakt:

Commissie van Spijsuitdeling

Bijlage 1: Teksten die ons inspireerden

Mensen met koffers / *Sjoerd Kuiper*

Mensen met koffers gaan over de wereld
van oorlog naar vrede, van honger naar brood
Vaak zijn ze niet welkom, dan moeten ze terug:
van voedsel naar honger, van leven naar dood

Mensen met koffers, ze reizen per vliegtuig,
ze reizen per ezel, per trein of per vlot.
Ze vluchten voor machthebbers en hun soldaten,
voor beul of tiran, of een andere God.

De geur van het gras
dat je grootvader maaide,
het wuivende graan
dat je vader eens zaaide

Het kleine verdriet
dat je moeder steeds suste,
haar haar dat zo kriebelde
als ze je kustte.

Dat alles was thuis,
dat alles en meer.
Dat alles, dat alles,
dat alles nooit weer

Bootvluchtelingen / Ilja Leonard Pfeijffer

Het moest. Daar was de overkant. Daar was het leven
dat ik aan mijn verminkte moedertje kon geven.
Ik zou haar elke maand driehonderd franken sturen.
Dat zou genoeg zijn om een beter huis te huren
met echt elektrisch licht en stromend water. Later
zou ik haar meenemen naar Disneyland. Maar gaat er
een boot van Afrika naar Hollywood ? De zee.
I Ik zag de zee na maanden sterven. Ik ging mee
op een oranje sloep waarvoor ik moest betalen.
We hadden niet genoeg om het te kunnen halen
en waren met te veel. De brakke motor zweeg
op volle zee en onze jerrycan was leeg.
We hebben om het restje water nog gevochten.
En onder de meedogenloze zon bezochten
mij alle visioenen van een continent
waar iedereen rechtvaardig door de regen rent
omdat geluk daar democratisch is gemaakt.
Ik was er bijna, had het bijna aangeraad.
Ze hadden het beloofde fucking land beloofd
en niet de zee. Maar de zee heeft mij van land beroofd.
Want voor een neger is het illegaal te dromen.
En als je al halfdood bent, zal een visser komen
die als de dood is voor de wet. Wie negers redt,
wordt als een mensensmokkelaar zo vastgezet.
Gelukzoeker word ik genoemd in de annalen.
Ik wou dat ik het tot zover had mogen halen.
Ik wou bestaan. ik had zo graag iets mogen mogen.
Maar nu zie ik voor altijd zee met dode ogen.

Uit Tafelgenoten! / Ramsey Nasr

Maar vandaag besef ik: misschien lijkt onze vrijheid wel op ether. Als elk shockerend gedrag, iedere provocatie in Nederland als een gezonde uiting van democratie wordt opgevat, als alle grenzen – tussen privé en openbaar, tussen de straat en de Tweede Kamer, tussen lulkoek en noodzaak – worden afgebroken, ja als onze vrijheid altijd overal doordringt – waar is zij dan nog?

Vacuüm. Leegte.

Ik voel het niet.

Toch was nog maar kort geleden vrijheid in Nederland zo tastbaar als een brood, een spijker, een appel. Een homo. Zigeuner. Jood.

Je kon toen de vrijheid oppakken, als een zware koffer met loden letters, om in het geheim het woord 'vrijheid' af te drukken. De prijs voor dat woordje was een kogel.

En in Syrië, Soedan, China, Oekraïne en Birma is die vrijheid ook vandaag nog pijnlijk concreet, juist door haar afwezigheid. Vorig jaar ontmoette ik in Rangoon de Birmese oppositieleidster Aung San Suu Kyi, die na 21 jaar van haar huisarrest was ontheven. Ik legde haar voor met welk gemak ik in Nederland met mijn vrijheid omging, hoe vanzelfsprekend het was, als ademhalen. 'Totdat je stikt,' glimlachte ze. 'Dan ervaar je al snel de waarde van adem.'

Niet alleen Aung San Suu Kyi, alle Birmezen die ik sprak tijdens die reis hadden een helder idee van vrijheid in hun hoofd.

Ik wil dat ook.

Ik wil niet dat mijn vrijheid licht wordt als ether. Ik wil dat ze bestaat.

Ik wil haar voelen.

Beste tafelgenoten, ik zou willen proosten, niet op de verworvenheden van onze vrijheid (want die zijn gratis). Laat ons proosten op haar waarde, haar last en haar gewicht.

Bijlage 2: Lezing / Optreden Haagse Hogeschool

Voorafgaand aan het concert op de Haagse Hogeschool houdt Dr. Baukje Prins, lector Burgerschap en Diversiteit aan de Haagse Hogeschool een korte lezing. Daarna volgt een enigszins ingekort concert van het 4 Mei-Projekt.

Lezing: Vrijheid en Respect

We leven in een democratisch land, zeggen we, en daar hebben we vrijheid van meningsuiting. Die laten we ons niet afpakken omdat anderen zich beledigd of gekwetst voelen.

We leven in een beschaafd land, zeggen we, en daar behandelen mensen elkaar met respect. Dus verzetten we ons tegen discriminatie, islamofobie en vreemdelingenhaat.

Financiële crisis, groei van werkloosheid, stromen asielzoekers, wrede terreuraanslagen, ongelijkheid tussen rijk en arm: net als in heel Europa staan ook in Nederland de verhoudingen steeds meer op scherp. En zo komen de waarden van respect en vrijheid tegenover elkaar te staan: jouw vrijheid gaat ten koste van respect voor mij, terwijl omgekeerd jouw eis op respect mijn vrijheid beknot. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat deze polarisering stopt? Dat we samen kunnen leven met behoud van persoonlijke vrijheid en respect voor iedereen? Dat zijn de vragen waarop ik in deze lezing een antwoord probeer te formuleren.

Dr. Baukje Prins is sinds 2009 lector Burgerschap en Diversiteit aan de Haagse Hogeschool. Dit lectoraat houdt zich bezig met onderzoek naar alledaagse omgangsvormen in de superdiverse grootstedelijke omgeving. Baukje Prins studeerde Nederlandse Taal- & Letterkunde en Wijsbegeerte aan de Rijks Universiteit Groningen, behaalde in 1997 haar PhD aan de Universiteit van Utrecht en was daarna als docent Sociale en Politieke Filosofie verbonden aan de universiteiten van Maastricht en Groningen. Belangrijke thema's in haar onderzoek en onderwijs zijn: de positie van vrouwen, de omgang met etnische, religieuze en seksuele diversiteit, en debat en beleid over immigratie en integratie. Ze is auteur van onder meer *Voorbij de onschuld. Het debat over integratie in Nederland* (2004) en *Gemengde gevoelens. Molukse en Nederlandse klasgenoten in de jaren zestig* (2014).

Bijlage 3: Bijdrage Koor Eigenwijs

Het Koor Eigenwijs o.l.v. Johan Oomkes levert een mooie bijdrage aan het programma van het 4 Mei-Projekt tijdens het optreden in Gouda op 27 mei 2016 in Cultuurhuis Garensponnerij. Zij zingen samen met ons de compositie Dona Nobis Pacem van Feike van Tuinen en zingen vervolgens zelf een lied van Bertolt Brecht en Hanns Eisler: 'Das Lied von der belebenden Wirkung des Geldes'. Ook geld draagt bij aan mogelijkheden van mensen 'und wenn es mangelt' kan het de vrijheid belemmeren!

Eigenwijs is een koor dat bestaat uit ongeveer twintig enthousiaste zangers. In het repertoire staan maatschappelijke vraagstukken centraal. Zij leveren een muzikaal commentaar op de tijd en maken eigenwijze muziektheaterproducties waarmee zij zichzelf en het publiek in beweging willen houden.

Das Lied von der belebenden Wirkung des Geldes

Tekst: Bertolt Brecht

Muziek: Hanns Eisler

Uit: 'Die Rundköpfe und die Spitzköpfe' (1932)

Niedrig gilt das Geld auf dieser Erden
Und doch ist sie, wenn es mangelt, kalt
Und sie kann sehr gastlich werden
Plötzlich durch des Gelds Gewalt.
Eben war noch alles voll Beschwerden
Jetzt ist alles golden überhaucht
Was gefroren hat, das sonnt sich
Jeder hat das, was er braucht!
Rosig färbt der Horizont sich
Blicket hinan: der Schornstein raucht!
Tja, da schaut sich alles gleich ganz anders an
Voller schlägt das Herz, der Blick wird weiter
Reichlich ist das Mahl, flott sind die Kleider
Und der Mann ist jetzt ein and'rer Mann
Und der Mann ist jetzt ein and'rer Mann!

Ach, sie gehen alle in die Irre
Die da glauben, dass am Geld nichts liegt
Aus der Fruchtbarkeit wird Dürre
Wenn der gute Strom versiegt!
Jeder schreit nach was und nimmt es wo er's kriegt
Eben war noch alles nicht so schwer
Wer nicht grade Hunger hat, verträgt sich
Jetzt ist alles herz- und liebeleer!
Vater, Mutter, Brüder – alles schlägt sich
Sehet: der Schornstein, er raucht nicht mehr!

Überall dicke Luft, die uns gar nicht gefällt
Alles voller Hass und voller Neider
Keiner will mehr Pferd sein, jeder Reiter
Und die Welt ist eine kalte Welt
Und die Welt ist eine kalte Welt!

So ist's auch mit allen Guten und Großen
Es verkümmert rasch in dieser Welt
Denn mit leerem Magen und mit bloßen
Füßen ist man nicht auf Größe eingestellt!
Man will nicht das Gute, sondern Geld
Und man ist von Kleinmut angehaucht
Aber wenn der Gute etwas Geld hat
Hat er doch, was er zum Gutsein braucht!
Wer sich schon auf Untat eingestellt hat
Blicke hinan: der Schornstein raucht!

Tja, da glaubt man wieder an das menschliche Geschlecht
Edel sei der Mensch, gut und so weiter
Die Gesinnung wächst, sie war geschwächt
Fester schlägt das Herz, der Blick wird breiter!
Man erkennt, was Pferd ist und was Reiter
Und so wird aus Recht erst wieder Recht
Und so wird aus Recht erst wieder Recht!

Dirigent Koor Eigenwijs: Johan Oomkes

Johan Oomkes is sinds 2012 dirigent van Eigenwijs. Hij werd geboren in 1959 in het Groningse Loppersum. Na enkele jaren studie Fysische Geografie verruilde hij de universiteit voor de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht, en studeerde in 1989 af als koordirigent, organist en kerkmusicus. Hij was docent orgel en ensemblebegeleiding aan de muziekschool in Houten. Hij is dirigent van diverse koren en is bijzonder geïnteresseerd in de manier waarop mensen actief en passief muziek beleven. Hij volgde daartoe colleges muziekpsychologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen en nam deel aan educatieve congressen. Hij dirigeert verschillende koren in Gouda en omgeving.

Postbus 41063, 9701 CB Groningen